

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V ponedeljek zborovala je gosposka zbornica in je sprejela državni proračun nespremenjen po sklepih zbornice poslancev. Akoravno pa so tudi zelo važne razprave gosposke zbornice redoma kratke, tu in tam celo prenagle in je to tudi pri budgetni razpravi navada, se je vendar pri letošnji razpravi vnel nenavadno obširen razgovor. Seja, katera se je pričela ob 10. uri in 30 minut zjutraj, trajala je do 1/2 4. ure popoldne. Poročevalec državnega proračuna bil je vitez Miklošič, razprave pa so se vdeležili: grof Leo Thun, grof Revertera, knez Khevenhüller, grof Belcredi, minister Dunajevski, grof Blome, naučni minister Gauč, knez Windisch-Grätz, vodja trgovinskega ministerstva baron Pusswald in konečno še enkrat grof Leo Thun.

Ministra Dunajevski in Gauč govorila sta zelo dolgo časa.

Na dnevnem redu bila je domobranska postava v prvem branji ter se je sklenilo, izročiti jo posebni komisiji, katera naj se bode volila v prihodnji seji.

Zbornica poslancev zborovala bode po praznikih dne 5. maja.

Veliko vriša napravil je umor, ki se je minuli teden dogodil v sredi mesta na vozu konjske železnice (tramvaj), kateri se je ob 8. uri zvečer peljal po najbolj obljudeni cesti „Ringstrasse“ od Schwarzenbergovega trga do trga predoperskim gledališčem; nek kletar brez posla razprl se je z agentom po imenu Spitzer in prvi je tega med preprirom napadel z nožem in mu vrat prerezal, da je takoj omedlel smrtnoranjen. Novejše preiskave kažejo, da je morilec uže večkrat kaznovan tat, napaden Spitzer pa tudi malo prida človek, morebiti celo sodeležnik tatvin.

V ponedeljek pričele so se tudi razprave med našo vlado in sedaj na Dunaji bivajočimi zastopniki kraljevine rumunske zaradi ponovljenja trgovinske pogodbe. Cesar sprejel je zastopnike rumunske v posebni avdijenci.

Laška. — Zbornica poslancev še ni razpuščena, kakor se je za minule dni gotovo pričakovalo, da bo. — Nevarno pa se je začela prikazovati kolera, posebno v pomorskem mestu Brindisi, kamor se je baje zanesla po brodu prišedšemu z Indije; obolelo je uže po 50—70 ljudi na dan, zadnje poročilo pa naznanja, da so v teku zadnjega dneva obbolele samo tri osebe, umrli ste pa dve izmed pred obolelih. — Kolera pa se prikazuje tudi v severni Laški krog Padove, zato je iz novega pojstveno preiskavanje popotnih, ki prihajajo z Laške, železniški vozovi pa se menjajo na mejah.

Nemška. — Premirje med Vatikanom in Nemško je dognano, nemška oziroma pruska vlada je zahteve papeževe sprejela razun nekaterih, zadevajočih premembo verskih postav.

Španjska. — Kraljica je nekoliko bolehal, ker se bliža njen čas; vojvoda Sagasta ni pomilostila, ampak spremenila mu je samo kazen ječe v prognanstvo na španjski otok. — Grozovito hudodelstvo izvršil je cvetno nedeljo med blagoslovljenjem olike v stolni cerkvi v Madridu nek malopriden duhovnik, katerega je škof odstavil od službe. Da bi se maščeval nad škofom, je vstrelil v stolni cerkvi z revolverjem trikrat na škofa, ki se je po drugem strelu zgrudil in je drugi dan umrl. — Pred smrtjo prišel je škof še k zvesti, je sprejel sv. zakramente ter je izrekel, da morilca ni spoznal, da mu pa hudodelstvo odpusti.

Angleška. — Znano je, da se je proti Home-Rule — predlogu Gladstonovemu oglašilo po Angleškem

mного nasprotnikov. Tem nasprotnikom pridružujejo se prav naravno tudi naši avstrijski centralisti in njihova glasila, nikomur se tedaj ni treba čuditi, ako so naši levičarji, ki se radi imenujejo „liberalci“, najhujši nasprotniki v resnici liberalnega Gladstona. — Drugače sodi o „Home-Rule“-predlogu Amerika. V zbornici združenih severno-amerikanskih držav oglašil je nek poslanec predlog, v katerem je nameraval, v imenu zbornice Gladstone-u izreči sočutje, pa ker se je nasproti oglašil en poslanec, moralo je po tamošnjem opravnem redu to izostati; iz družih ameriškanih držav pa so došli Gladstonu taki izrazi sočutja.

Sicer pa Gladstone sam namerava svoje „Home-Rule“-predloge predrugačiti v treh točkah, namreč, da irski zastopniki ne bodo popolnoma izključeni iz angleškega parlamenta, število pa, koliko naj bi jih ostalo v njem, še ni dognano; dalje se ima predrugačiti finančna poravnava, in konečno ima se državnemu parlamentu pridržati pravica ugovora („veto“).

Minuli petek predložil je Gladstone parlamentu svoj drugi irski predlog, zadevajoč rešitev tamošnjega zemljiškega vprašanja.

Ta svoj predlog zagovarjal je Gladstone dve uri in pol. Namen predlogov je: Iz irskih najemnikov storiti lastnike tamošnjih zemljišč, in to s pomočjo državnih posojil, za katere bode morala skrbeti Irska sama. Znano je, da je korenina vsega zla za Irsko iskati poglavitno v tem, da na Irskem kmeta skoraj ni, temveč da so gledé posestva skoraj brezpravni mali najemniki. Ko je svoj čas Cronwell pograbil skoraj vsa zemljišča Irske, izročil je skoraj vsem angleškim lastnikom, vsakakor pa takim, ki so bili anglikanske vere, tako da imajo sedaj izmed 23 milijonov „akr“ov prosti kmetovalci komaj nekaj nad 2 milijona, vse drugo pa je v lasti bogatašev, ki od zemljišč samo najemščino pobirajo.

Gladstone omenil je v svojem drugem predlogu v teku svojega govora: Postava ta zadobi veljavo ob enem s prvo, v kateri se Irski priznava samovlada in lastna uprava. Dublinski postavodajni zbor imenuje zastop, kateri razpravlja to stvar z državno oblastjo. Nakup zemljišč izvršiti se ima s „konsoli“, ki se imajo izdajati in s 3% obresti, konsole ima izdajati po zahtevanju deželna komisija. Po postavi ima lastnikom zemljišč pristajati pravica, da zemljišča prepustijo v prodajo. — Kmet takoj po sklenjenem kupu postane lastnik, — najemnik pa se ne sme siliti, da bi postal posestnik zemljišča. — Čista najemščina podvajseterjena ima biti podlaga kupnine.

Vlada namerava „konsolov“ izdati v dobi 1887 in 1888. za 10 milijonov, v dobi 1888. in 1889. za 20 milijonov in ravno toliko v dobi 1889—1890. — Velikega pobiralca davkov, skoz čigar roke se imajo stekati vsa plačila, imenuje državna vlada, za Irsko pa se tega denarja toliko časa ne sme ničesar porabiti, dokler niso poravnane letne obresti v svoti 6,242.000 liver.

Tudi zoper ta predlog oglašilo se je uže nekaj angleških časnikov.

Žitna cena

v Ljubljani 17. aprila 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. 41 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 19 kr. — rži 5 gold. 36 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 4 gold. 6 kr. — ovsa 3 gold. 57 kr. — Krompir 3 gold. 58 kr. 100 kilogramov.